

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Doctor Mellifluus S. Bernardus Magnæ Matris Cultor
Eximius, Et Ex Ordine Sancti Benedicti Sacellanus
Quartus. Sive Ea quæ Doctor mellifluus de laudibus
Virginis Matris scripsit in gratiam magnæ ...**

Bernardus <Claraevallensis>

Nevhsii, MDCLXXV.

Ex Sermone III. In Vigilia Nativitatis Domini Num. 7. & consequenter.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37156

*Excusatio S. BERNARDI, quòd locum istum
Evangelij post alios expositores tractandum sumpserit.*

Lectiorem Evangelicam exposui, sicut potui: nec ignoro quod non omnibus placebit: sed scio me ob hanc rem multorum fortè indignationi obnoxium; & aut judicabor superfluus, aut præsumptor: quòd videlicet post Patres qui hunc ipsum locum plenissimè exposuerunt, rursus in eodem novus expositor ausus fuerim mittere manum. Sed si quid dictum est post Patres, quòd non sit contra Patres, nec Patribus arbitror, nec cuiquam displicere debere. Ubi autem dixi quod à Patribus accepi, dum sic absit typhus præsumptionis, ut non desit fructus devotionis, patienter audiant de superfluitate causantes. Noverint tamen qui me tanquam de otiosa & non necessaria explanatione suggillant, non tam intendisse exponere Evangelium, quàm ex Evangelio sumere occasionem loquendi, quod loqui delectabat. Si verò peccavi, quòd propriam magis ex hoc excitavi devotionem, quàm communem quaesierim utilitatem, potens erit pia Virgo apud suum misericordem Filium hoc meum excusare peccatum, cui hoc meum qualecung, opusculum devotissimè destinavi.

EX SERMONE III.

In Vigilia NATIVITATIS DOMINI

Num. 7. & consequenter.

TRia opera, tres mixturas fecit omnipotens illa majestas in assumptione nostræ carnis: ita singulariter mirabilia, & mirabiliter singularia, ut talia nec facta sint, nec facienda sint amplius super terram. Conjuncta quippe sunt invicem Deus & homo, Mater & Virgo, fides & cor humanum. Admirabiles istæ mixturæ, & omni miraculo mirabilius, quomodo tam diversa, tamque divisa ab invicem, invicem potuerunt conjungi?

Et

Et primò quidem intuere creationem, positionem & dispositionem rerum, quanta sit videlicet in creatione potentia, quanta in positione sapientia, in compositione quanta benignitas. In creatione vide quàm multa & quàm magna potenter creata sunt, in positione quàm sapienter cuncta locata sunt, in bonitate quàm benignè suprema & infima connexa sunt, tam amabili quàm admirabili charitate. Huic enim limo terreno vim vitalem miscuit, ut in arboribus, undè surgit venustas in folijs, in floribus pulchritudo, sapor in fructibus & medicina. Nec hoc contentus, adjecit etiam vim sensibilem limo nostro, ut in pecoribus, quæ non solùm vitam habeant, sed & sentiant, quinquepartita sensificatione vigentes. Addidit adhuc honorare limum nostrum, & ei vim rationalem immisit, ut in hominibus qui non solùm vivunt, sentiunt, sed & discernunt inter commodum & incommodum, inter bonum & malum, inter verum & falsum. Voluit quoque infirmiora nostra abundantiori gloriâ sublimare, & contraxit se majestas, ut quod melius habebat, videlicet seipsum, limo nostro conjungeret, & in persona una sibi invicem unirentur Deus & limus, majestas & infirmitas, tanta vilitas & sublimitas tanta. Nihil enim Deo sublimiùs, nil viliùs limo, & tamen tantâ dignatione Deus descendit in limum, tantaque dignitate limus ascendit ad Deum, ut quidquid in eo Deus fecit, limus fecisse credatur: quidquid limus pertulit, Deus in illo pertulisse dicatur, tam ineffabili quàm incomprehensibili Sacramento. Et attende, quia sicut in illa singulari divinitate Trinitas est in personis, unitas in substantia: sic in ista speciali commixtione Trinitas est in substantiis, in personis unitas: & sicut ibi personæ non seindunt unitatem: unitas non minuit Trinitatem; ita & hîc persona non confundit substantias, nec substantiæ ipsæ personæ dissipant unitatē. Summa illa Trinitas hanc nobis exhibuit trinitatem, opus mirabile, opus singulare inter
omnia

omnia & super omnia opera sua. Verbum enim, & anima & caro in unam convenere personam, & hæc tria unum, & hoc unum tria, non confusione substantiæ, sed unitate personæ. Hæc est prima & superexcellens mixtura, & hæc prima inter tres. Adverte homo quia limus es, & non sis superbus: quia Deo conjunctus es, & non sis ingratus.

Secunda mixtura, est virgo & mater, admirabilis planè & singularis. A sæculo non est auditum, quòd virgo esset, quæ peperit, quòd mater esset, quæ virgo permansit. Numquam juxta rerum ordinem virginitas ubi fœcunditas prædicatur, nec fœcunditas, ubi virginitas integra conservatur. Sola hæc est, in qua virginitas & fœcunditas obviarunt sibi, Ibi semel factum est, quod factum non fuerat, nec fiet in æternum, quia nec primam similem visa est, nec habere sequentem.

Tertia est fides & cor humanum, & hæc quidem prima & secunda inferior, sed non minus forsitan fortis. Mirum enim est, quomodo cor humanum his duobus fidem accomodavit, quomodo credi potuit, quòd Deus homo esset: quòd virgo manserit, quæ peperisset. Sicut ferrum & testa jungi non possunt, sic & hæc duo nequeunt commisceri, si non misceat glutinum Spiritus sancti. Ergone credendum est, quòd iste Deus sit, qui ponitur in præsepio, qui vagit in cunis, qui omnium infantium necessitatum injurias patitur, qui flagellatur, qui conspuitur, qui crucifigitur, qui ponitur in sepulchro, & inter duos lapides concluditur excelsus & immensus? Illane virgo erit, quæ lactat puerum, cui maritus continuus comes est? in convivio, in thalamo: qui ducit illam in Ægyptum, reducit ab Ægypto, & solus cum sola tam longinquam, tam secretam conficit viam? Quomodo potuit hoc persuaderi generi humano, universo orbi terrarum? Et tamen tam facile, tam potenter persuasum est, ut mihi id credibile faciat credentium multitudo. Juvenes & virgines,

gines, senes cum junioribus elegerunt mille mortibus mori, quàm vel ad momentum ab ista fide deficere.

Et hæc quidem mixtura excellens, sed excellentior secunda, tertia verò excellentissima est. *Primam* auris audivit, sed oculus non vidit: quia auditum est & creditum usque in fines terræ magnum illud pietatis Sacramentum: sed tamen oculus (Deus) non vidit absque te, quomodo te intra virginæ ventris angustias humano corpori conjunxisti. *Secundam* oculus vidit, quia se fecundam & virginem illa singularis Regina conspexit, quæ conservabat omnia verba hæc conferens in corde suo: cognovit & Ioseph, non minus testis, quàm custos tantæ virginitatis. *Tertia* in cor hominis ascendit, cum quod factum est, sicut factum est, creditum est: cum magis oraculo quàm oculo credidimus, cum quæ dicta vel facta sunt, tenemus firmissimè, nullatenus dubitantes. In prima vide quid, in secunda per quid, in tertia propter quid Deus dederit tibi. Dedit tibi Christum per *MARIAM* propter sanitatem. In prima remedium est, quia ex Deo & homine cataplasma confectum est, quod sanaret omnes infirmitates tuas. Contusæ sunt autem & commixtæ hæc duæ species in utero virginis tanquam in mortariolo, sancto Spiritu tanquam pistillo illas suaviter commiscende. Sed quia indignus eras cui donaretur, datum est Mariæ, ut per illam acciperes, quidquid haberes, quæ per hoc, quod Mater est, genuit Deum, per hoc quod virgo est, exaudita est pro reverentia sua in causa tua, & totius generis humani. Si sola Mater esset, sufficeret ei ut salvaretur per filiorum generationem; si sola virgo, sufficeret sibi, nec benedictus fructus ventris ejus mundi pretium esset. Cum ergo in prima sit remedium, in secunda adiutorium est: quia nihil nos Deus habere voluit, quod per *MARIÆ* manus non transiret. In tertia autem meritum est, quia

H cum

cùm hæc firmiter credimus, jam meritum habemus, & in fide fanitas est, quia qui crediderit salvus erit *Marc. 16.*

EX SERMONE IV.

In Vigilia NATIVITATIS DOMINI,

In §. 3. *Ecce nova.* usque ad §. 7.

Ecce, ait Esai. 43. *nova facio omnia.* Quis hoc ait? Agnus utique qui sedebat in throno *Apoc. 5.* Agnus planè totus suavis, totus delectabilis, denique totus unctus. Hanc enim interpretationem habet nomen ejus, quod est Christus. Cui poterit asper aut durus videri, qui nec ipsi Matri in nativitate quidquam asperitatis, quicquam intulit læsionis? O nova verè miracula! Conceptus fuit sine pudore, partus sine dolore. Mutata est in virgine nostra maledictio Evæ. Peperit enim filium sine dolore. Mutata est, inquam, maledictio Evæ in benedictionem, & sicut prædictum est per Angelum Gabrielem: *Benedicta tu in mulieribus, Luc. 1.* O beata, sola inter mulieres benedicta & non maledicta, sola à generali maledicto libera, & dolore parturientium aliena. Nec mirum, fratres, si dolorem non intulit Matri, qui dolores totius mundi tulit, secundùm quod Isaias ait, *Isai. 53. Quia verè languores nostros ipse tulit.* Duo sunt quæ timet humana fragilitas, pudor & dolor. Utrumque Christus tollere venit, unde & utrumque suscepit, quando (ut cætera fileam) morte, & morte turpissimâ condemnatus est ab iniquis. Itaq; ut fiduciam nobis daret quod tolleret hæc à nobis, prius Matrem suam immunem ab utroque servavit, ut nec in conceptu quidquam pudoris, nec in partu quidquam doloris existeret.

Accumulantur adhuc divitiæ, crescit gloria, innovantur signa, & miracula immutantur. Non solùm sine pudore conceptus, & sine dolore partus, sed & mater est sine corruptione.

O verè